מעשה הקרבנות הלכה ה והלכה יא:

ב מיי׳ פ״ד מהלכות

ממידין הלכה 1:

לא גד שם הלכה ח: לב ה שם הלכה ט: לג ו שם הלכה ח:

רבינו חנגאל

נותן הפדר שהוא החלר

בית השחיטה

לכסות בו טינוף הדם

שעל בית השחיטה. וזהו דרך כבוד של מעלה. הפייס השלישי חדשים לקטרת. ירושלמי מעשה

הניחה, לקיים מה שנאמר

ישימו הטורה באפך וכליל

על מזבחך ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה. מיכן

. אמרו שוי רהוים מחררכיז

במחתה והמקטיר. תנא

מעולת לא שוה אדת

שכבר הקטיר. לפיכך היו

. אומרים חדשים לקטרת.

ויקח שמואל טלה חלב

ריקוו שכוואל טלוו וולב אחד ויעלה עולה כליל לה' ויזעק שמואל אל

ה׳ כו׳, שכיחא, הקטרת

לא משכחת חכם שמורה אלא אי מלוי, דכתיב יורו משפטיך ליעקב. אי

מיששכר, דכתיב ובני

יששכר יודעי בינה לעתים.

דכתיב יהודה [מחוקקי],

שמוטה אלירא דהלרחא

שמועה אליבא ההלכוזא לא סלקא להו. א"ר יוחגן אין מפיסין על תמיד של

ריז העררים אלא מי שזרה

ערבית. ומותבינן עליה

והחויא רשח שמחימיז לו.

. מפיסין לו ערבית. ושנינן

. רשרם הואיל ומשמרום

מתחדשות, כדתנא ^(†) דבי שמואל משמר היוצא

עושה תמיד של שחר

ומוספין, והנכנס עושה תמיד של בין הערבים

שמתחלפין צריכין להפיס.

בשחרית ובין הערבים. נשחרית דסליק אדעתין כי ולמאי דסליק אדעתין כי

מפיסין בזה ובזה ודלא כר׳ יוחנן, נפישו להו פייסות, ואנן לא תנן אלא ד׳ פייסות בלבד.

ופרקינן בקיבוץ אחד. היינו אומרים שמפיסין לזה ולוה. הפיים הרביעי

מי מעלה אברים מו הכבש למובח. דלא כר' אליעזר בן יעקב דתני בתמיד

פרק (ח) והו המעלה פוק (וו) (וו) וומעלוו אברים לכבש הוא מעלן ע"ג המזבח, ולא היה

להם פייס בפני עצמן. א״כ לר׳ אליעזר בן יעקב

חסרו הפייסות ואינם אלא

שלשה. ואמרינז אית ליה

יהודה תני לא היה פייס

למחתה, אלא כהן שזכה בקטרת אומר לזה שעמו

. זכה עמי במחתה. אמר

רבא ר' אליעזר לית ליה

היה פייס למחתה אלא

פליג עליה ואמר אית ליה

מפיסין

י והבזיכין כו'.

הקטרת

בו.

למזבח: גב' תנא מעולם לא שנה אדם בה

מ"ם א"ר חנינא מפני שמעשרת א"ל רב פפא

לאביי מ"ם אילימא משום דכתיב יישימו

קטורה באפך וכתיב בתריה בברך ה' חילו

אי הכי עולה גמי הכתיב יוכליל על מזבחך

א"ל הא שכיחא והא לא שכיחא אמר רבא

לא משכחת צורבא מרבנן דמורי אלא דאתי

משבם לוי או משבם יששכר לוי דכתיב

ניורו משפטיך ליעקב יששכר דכתב 30 (ובני)

יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה

ישראל ואימא יהודה נמי דכתיב ייהודה

מחוקקי אסוקי שמעתא אליבא דהילכתא

קאמינא א"ר יוחנן יאין מפייסין על תמיד

של בין הערבים אלא כהן שוכה בו בשחרית

זוכה בו ערבית מיתיבי כשם שמפייםין

שחרית כך מפייסין בין הערבים כי תניא

ההיא בקמורת והתניא כשם שמפייםין לו

שחרית כך מפייםין לו ערבית אימא לה

והתניא כשם שמפייסין לו שחרית כך

שחרית כך מפייסין לה ערבית אמר רב שמואל בר רב יצחק הכא בשבת עסקינן

הואיל ומשמרות מתחדשות ולמאי דסליק

אדעתין מעיקרא נפישי להו פייסות ימייתי

כולהו מצפרא אתו דזכי ביה שחרית זכי

דוכי בערבית זכי: הרביעי חדשים עם ישנים וכו': מתניתין דלא כרבי אליעזר

מפייסין לו ערבית וכשם שמפייסין

לה

ל) [חולין כז:], ב) [ל"ל ומבני], ג) חמיד לב:,
ד) [לעיל כה:], כ) בס"ח:

תורה אור השלם יוֹרוּ מִשְׁפְּטֶיךּ לְיִצְלְבּ
יוֹרוּ מִשְׁפְטֶיךּ לְיִשְלְבּ
ווֹרְתְךְּ לִישְׂרְאֵל יָשִׁימוּ
קטוֹרָה בְּאַפֶּךְ וְכָלִיל עַל דברים לג י מובחר: 2. ברך יי חילו ופעל ידיו זרֶצֶה מְחַץ מָרְנֵיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיוֹ מִן יְקוּמוּן: דברים לג יא

3. וּמִבְּנֵי יִשְּׁשׁכְר יוֹדְעֵי בִינְה לַעִתִּים לְדַעַת מַה יַעֲשָׁה יִשְׂרָאֵל רָאשִׁיהָם יַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל רָאשַׁיהָם מְאֹתֵיִם וְכָל אֲחֵיהֶם עַל -דררי הימיח א יר לג

4. לִי גִלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה. וְאֶפְרַיִם מְעוֹז ראשִׁי יְהוּדָה מְחֹקְקִי: תהלים ס ט תהלים ס ט

.5. בְּרָב עָם הַדְרַת מֵלֵךְּ 5. בְּרָב עָם לְאֹם מְחָתַת משלייד כח

. דש"י ד"ה הא לא שכיחא

ומסתברא בו'. עי׳ מנחות נ. תד"ה דלא שכיח מבואר דלא ס"ל כרש"י אלא כדברי מוספות ישנים כאן:

גליון הש"ם

הגהות הב"ח

(A) רש"י ד"ה חדשים לקטורת כך היו מכריזין קול בעזרה כלומר מי שלא זכה לקטורת כו' מ"ש שנה זכה נקטונת כה נהים חדשים הס"ד: (3) ד"ה כולהו מלפרא אתו. ושם מפייסיו: (ג) ד"ה הוא מעלה אותן לגבי המובח:

מוסף רש"י

דרך כבוד. שכשמקריב הראש חופה הפדר על מקום חתך מפני שמלוכלך בלס (חוליו רז:).

תום' ישנים

עולה נמי הכתיב בה בדיד. פר״ח דכתיב בשמואל [ש״א ז, ט] ויקח טלה חלב אחד ויעלהו עולה כליל כו'. עולה גמי הכתיב בה כליל. פירוש א"כ יפיסו עליה בחדשים. ומשני דהא שכיחא (ואכלו) ומפלי זישה שבימה (משכם) [ויוכלו] כל אחד ואחד להתנדב עולה ולהביא, אבל המתדב עולה ונהפית, תכב קטרת אין יכולין להתנדב אלא אותה של ציבור. ובקונטרס פירש עולה שכיחא ואין הכל ראויין להמעשר, ולדבריו קא פריך עולה אמאיל למ מעשרת, ואין זה טעם מפורש כל כך, כי וה טעם מפורש כני כן, כי למה לא יתעשרו כיון שיש בה כליל כמו בקטרת. כה בני כנמי בוקכינה. דבתיב יהודה מחוקקי. הכי נמי הוי מצי לאימויי מחוקק מבין רגליו [בראשית ל"ג הוי מצי מדוד כדדרשינן בסנהדרין [ה, ב] ודוד נמי מלוי קאמי [שבא ממרים כדאמרינן

למאי אמא. הא אף הם בכלל הנתחים דבשלמא הראש דרשינן ליה בשחיטת חולין (דף מ.) דאילטריך לפי שנאמר והפשיט וערכו אין לי בכלל עריכה אלא נתחים שהן בכלל הפשט מניין לרבות הראש שכבר הותו בשחיטה ולא היה בשעת הפשט ת"ל את הראש אלא

פדר בכלל המופשטים הוא ולמאי כתביה: דרך כבוד. לפי שבית השחיטה מלוכלך בדם הראש: מתנר' חדשים לקטורת. (ה) מי שלא זכה לקטורת מימיו ובגמ' מפרש מאי שנא חדשים וכך היו מכריזין קול בעזרה: גבו מפני שמעשרה. לפיכך לא היו מניחין אותו לשנות: והא כחיב וכליל על מובחך. בההוא קרא גופיה: הא לא שכיחא. ° ומסתברא לכי כתיב עושר אדלא שכיחא דאם לא כן נמלאו הכל עשירים: דמורי. שמורה הוראות בישראל: אליבא דהילכתא. להורות כדת וכהלכה: שוכה בו שחרית. חיש הי חיש שוכה בעבודה: כי סניא ההיא בקטרם. לפי שלא שנה אדם בה: הואיל ומשמרות מתחדשות. ומשמר שעבד שחרית אינו עובד בין הערבים: ולמחי דסליק חדעתין. שהיו מפייסין ביו הערבים נפישי להו פייסות: כולהו מלפרה (ב). ושם מפייסין מי יזכה לשל שחרית ומי לשל בין הערבים: הוא מעלה (ג) לגבי המובח. אותו איש שזכה בו להוליכו לכבש חוזר ומעלהו לחחר זמן למזבח. וכשהיו מוליכין אותו מניחין אותו מחליו של כבש למטה כדי שלא יצטרך להוליכו כל הכבש והולך ועולה בכבש וכשמגיע למקום שהאיברים שם נוטלן והכי תנן במסכת שקלים (פ״ח מ״ח) איברי תמיד ניתנין מחלי כבש ולמטה במזרח: לאו אורה ארעא. למיתחזי כמאן דטריח ליה מילתה: לה ר"ה בן יעקב אים ליה דר' יהודה. דאמר לא היה פיים למחתה ונותן ראב"י פיים למחתה תחת פיים מן הכבש ולמזבח:

בן יעקב דתנן ירבי אליעזר בן יעקב אומר המעלה איברים לכבש הוא מעלה אותן למזבח במאי קמיפלגי מר סבר ברב עם הדרת מלך ומר סבר מקום שכינה לאו אורח ארעא אמר רבא לא רבי אליעור בן יעקב אית ליה דרבי יהודה יולא רבי יהודה אית ליה דרבי אליעזר בן יעקב דא"כ בצרו להו פייסות ואי משכחת תנא דתני חמש

שחרית

יהודה מחוקקי. יש מקשה אמאי לא מייתי מדכתיב בתורה דכתיב לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו (בראשית מט) וי"ל דההיא בברכה הוא דכתיב אבל מהאי קרא מייתי שכך היה שביהודה יש מחוקקים: אלא כהן שוכה בו שחרית זוכה בו ערבית. מימה לי והא ע"כ היה למאי אתא לכדתניא ייכיצד היה עושה יינותז את הפדר אבית השחיטה ומעלהו וזה הוא דרך כבוד של מעלה: מתני בהפיים השלישי חדשים לקטרת באו והפיסו יוהרביעי חדשים עם ישנים מי מעלה אברים מן הכבש

לריך להפים ערבית בשביל סידור שני גזירין שאותם של בוקר היו בכהן הזוכה בתרומת הדשן ושני כהנים זוכין בהן בערב ואין לתרץ דמודה הוא דבשבילם מפייסין לערב ולא אתא לאשמועינן אלא דבהנך עבודות שיש דוגמתן בבקר לא היו מפייסין דאם כן כי פריך בסמוך ולמאי דס"ד מעיקרא נפישי להו פייסות לר' יוחנן לרשב"י נמי תיקשי כיון דמפייסי בערב בשביל שני גזירי עלים ח״כ נפישי להו פייסות ודוחה הוא לומר דהנך תרי מדשו מזכח הפנימי ומנורה שהיו בפיים של תמיד השחר ולא היו בערב הם היו זוכין בגזירין בערב נמצא שלא היו צריכין להפים בשביל הגזירין לערב כי דוחק הוא לבדות דבר זה מדעתינו אלא נראה דלרבי יוחנו פשיטא ליה דמלפרא מפיסין נמי על שני גזירין של בין הערבים כיון דאותו פיים שמפיסין לתמיד השחר מהני נמי לבין הערבים סברא הוא שיפיסו או כמו כן לצורך גזירין של בין הערבים והא דלא חשיב להו במתני׳ בפיים השני י״ל דלא חשיב אלא י"ג כהנים הזוכין בו בפיים השני לצורך תמיד של שחר אבל למאי דס"ד מעיקרא דלכל עבודה של בין הערבים חוזרין ומפיסין הוה ס"ד שבערב מפים לו דאמאי מפיסין לו שחרית כיון דלא מהני פיים דשחרית לשל בין הערבים מידי ועוד לישנא דברייתא דקתני כך מפייסין לו ערבית משמע שבערב מפייסין

וא"כ נפישי להו פייסות: והתניא כדרך שמפייסין לו שחרית. פי׳ והכא לא מצי לשנויי בקטורת מדקתני לו לשון

זכר אלמא לתמיד קאמר דאי בקטורת הוה ליה למיתני לה לשון נקבה: דתנן ראב"י אומר המעלה איברים כו'. דתנן גרסינן

משנה היא בתמיד פ"ה [מ"ב] (דף לב:) ולעיל בפ"ק (דף יד:) דפריך

סתמא דתמיד אדיומא ומשני מאן סנא יומא ר"ש איש המלפה היא משום דאשכחן דפליג אחדא סתמא דתמיד דתניא ר"ש איש המלפה משנה בתמיד לא הוה מצי למימר ראב"י הוא דפליג הכא אסתמא דתמיד דקא תני ברישא הרביעי חדשים עם ישנים מי מעלה איברים מכבש למזבח והדר קחני ראב"י אומר המעלה איברים וכו' דהא אסחמא דיומא נמי פליג דבמחניחין נמי קחני הרביעי מי מעלה איברים ואוקמה דלא כראב"י ואע"ג דאיכא נמי סתמא דמתני כראב"י דקתני תמיד קרב בחשעה ופרש"י דסתמא כראב"י אין נראה לפרש כן דא"ר ה"ל להש"ס לאקשויי רישא רבנן וסיפא ראב"י ולישני אין רישא רבנן וסיפא ראב"י ונהי דמרישא דרישא דקתני י"ג כהנים זוכין בו לא קשיא לן דלרבנן הוו להו י"ד עם המעלה איברים מכבש למזבח וא"כ תקשי רישא וסיפא ראב"י ומליעתא רבנן דההיא איכא לשנויי דאתיא אפילו כרבנן ולא קא חשיב אלא י"ג כהנים הזוכין בפיים השני אבל מעלה איברים מכבש למזבח ההוא פיים רביעי באפי נפשיה הוא מיהו הא קשיא רישא רבנן וסיפא ראב"י כדפרישית ונראה דתמיד קרב בט' לא הויא סתמא כראב"י אלא משום דבעי למימר לא פחות ולא יותר קאמר ליכא למ"ד שיהא תמיד קרב בפחות מט' אבל י' לא הוי כל שעתא דוימנין דבהעלאת איברים מכבש למזבח זכה אחד מהנך שזכו להוליך לכבש אבל בציר מט' לא הוו ובחג בציר מי' לא הוו וכן כולם אבל אין לפרש דלא קא חשיב אלא הולכת איברים לכבש דהא קא חשיב נמי ללוחית מים ובזיכין וגזירין מיהו מלי למימר דלא קא חשיב אלא תחילת הולכות בין דאיברים בין דללוחית מים בין דבזיכין אבל גמר הולכת איברים מכבש למזבח לא קא חשיב וראשון נראה יותר:

בערב שבינה לאו אורח ארעא. אפילו ראב"י דקסבר הכא דלאו אורח ארעא למודה הוא בההיא דתמיד [נשחט] (דף סד.) בערב הפסח שחט ישראל וקיבל הכהן נותנו לחבירו וחבירו לחבירו וכו' עד והכהן הקרוב אצל המובח זורקו זריקה אחת כנגד היסוד ומפרש בגמרא טעמא משום ברוב עם הדרת מלך דהתם לא שייך למימר לאו אורח ארעא שהרי כשהיה נותנה לחבירו לא היה הולך לו אלא חוזר ומקבל ומושיט וחוזר ומקבל ומושיט שהרי רוב פסחים היה להם אבל היכא שמוליך עד לכבש והולך לו ההוא ודאי לאי אורח ארעא: ואי משבחת תנא דתני חמש בו'. מימה לי לימא דההוא תנא סבירא ליה דחוזרין ומפיסין לתמיד של בין הערבים בערב דהשתה איכה ה' פייסות וי"ל דה"ק אי משכחת תנה דתני חמש בשחרית אי נמי י"ל אי קסבר דחוזרין ומפייסין לתמיד של בין הערבים אף על גב דהפיסו לתמיד של שחר א"כ היו חוזרין ומפיסין נמי להקטרת של בין הערבים ונפישי להו פייסות טפי מחמש:

ולא ר' יהודה אית ליה הא הא הרי ולא ר' יהודה אית ליה הא הרי לא היה פייס לאיברים להעלותם מן הכבש למזבח אלא אומר היה להן פייס לאיברים להעלותם מן הכבש למזבח אלא אומר היה להן פייס לאיברים להעלותם יה אלמו האמו לא היותר כל לאחבים להיותר של היותר המציא למחתה ולא לאברים שעל הכבש לא תמצא אלא לא היה לה פייס. שאם יש אחד מהן שאומר לא היה פייס למחתה ולא לאברים שעל הכבש לא תמצא אלא שלש פייסות. ואם תמצא תנא ששנה ה' פייסות ואומר היה פייס למחתה ופייס לאיברין שעל גבי הכבש, אותו התנא חולק על ר' יהודה ועל ר' אליעזר בן יעקב, שזה אומר לא היה פייס למחתה, וזה אומר לא היה פייס לאברים שעל הכבש.

בר'. וא"מ ושני גזירי עלים] שהיה ערבית בשני כהנים כדמנן בפירקין [לקמן ע"ב] ושחרית לא היה אלא בכהן אחד כדאמרינן [לעיל כב, א] מי שוכה במרומת הדשן היה זוכה בשני כר', י"ל שכהן שהיה זוכה בו שמרית זוכה בו ערבית והיה אותר לכהן שעמו זכה עתי בשני כר'. הבא בשבת עסקיגן בו'. וכולהו שיטיי לא לריכי כיון דבשבת מיירי, והוי כמו אלא. מיהא אתו מצפרא. וא"ח ולמאי דאסיקנא לא ניחא אם לא תפרש דאתי כולהו מלפרא, כי בקטרת לא היה פיים אלא כהן (אבל) הזוכה בה שחרית היה זוכה בה ערבית. היית יותף, הדרביני כי מנשבים והיים של המלכה לתבילה כל בקבוד מהיים למנות במיית (מכם) החום בבר מקום שבינה לפני ה היית יותף, הדרביני כי מקולה כור, הקטורת קודם לתבילה כדמפקינן לתקון פפייג (לג, 16) מקולת. ובור סבר מקום שבינה לא אורח ארעא. שינית זה העבודה וילך לו ויעשה אחר, אבל ודאי כולי עלמא מודו שהיו מביאין האברים על הכבש כשמלחום, כמו שמפורש במסכת תמיד ופ"ד) ובכמה דוכתי.